

Разбоље се војвода Дојчине
У Солуну граду бијеломе,
Боловао за девет година;
Па Солуна не зна за Дојчина,
Они мисле, да је преминуо.
То се чудо на далеко чуло,
Чак далеко у земљу Арапску,
Зачуо је Усо Арапине,
Једнак чуо, једнак седла вранца,
Право оде ка Солуну граду,
Те он паде под Солуна града,
Под Солуна у поље широко,
Усред поља шатор разапео,
Од Солуна иште заточника,
Да изиђе њему на мејдана,
Да јуначки мејдан подијеле.
У Солуну не има јунака,
Да изиђе њему на мејдана:
Дојчин био, па се разбољео;
Био Дука, па га боли рука;
Јест Илија луда аџамија,
Оно боја није ни виђело,
А камо ли с киме учинило,
Та ако би оно и изишло,
Ал' му не да остарила мајка:
"Не, Илија, луда аџамијо!
"Тебе хоће Арап преварити,
"Те ће ми те луда погубити,
"Оставити саморану мајку."
Кад то виђе црни Арапине,
Ће јунака у Солуну нема,
Да изиђе њему на мејдана,
На Солун је порез ударио:
Све на двора по јалова овна,
По фуруну љеба бијелога,
И по товар вина црвенога,
И по кондир жежене ракије,
И по двадест жутијех дуката,
И по једну лијепу ђевојку,
Ја ђевојку, ја невјесту младу,
Којано је скоро доведена,
Доведена, јоште не љубљена.
Сав је Солун порез изредио,
Редак дође двору Дојчинову;
Али Дојчин никога не има,
До имаде љубу вијерницу
И Јелицу своју милу сеју;
Оне јадне порез састављале,
Ал' га нико да однесе нема,
Јер га Арап приватити неће
Без Јелице лијепе ђевојке.

Солун

заточник -
заменик, онај који за
другога излази на
мегдан (двобој)

мејдан - двобој,
разбојиште

аџамија - неискусан,
невешт човек

ђерђеф - оквир у који
се ставља платно по
којем се везе

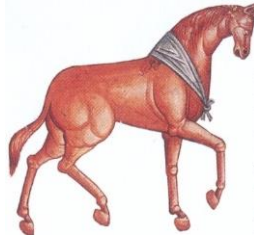

Ћупови за уље и вино,
деталј фреске из
манастира Дечана

Оне су се јадне узмучиле;
Сједе Јела брату више главе,
Рони сузе низ бијело лице,
Те је брату лице покапала;
Тад' се јадан Дојчин разабрао,
Па бесједи болани Дојчине:
"Двори моји, огњем сагорели!
"А каде ми брже прокапасте?
"Да ми није умријети с миром."
Проговара Јелица ђевојка:
"О мој брате, болестан Дојчине!
"Нису твоји двори прокапали,
"Но су сузе Јелице сестрице."
Тад' говори болестан Дојчине:
"Што је селе, ако Бога знадеш!
"Ал' је вама љеба нестануло?
"Али љеба, ал' црвена вина?
"Али злата, ал' бијела платна,
"Немаш чиме на ђерђефу вести,
"Немаш чиме, ал' немаш по чему?"
Проговара Јелица ђевојка:
"О мој брате, болани Дојчине!
"Доста имам љеба бијелога,
"А још више вина црвенога;
"Доста злата и бијела платна,
"Имам чиме на ђерђефу вести,
"Имам чиме, и имам по чему;
"Ал' да видиш и друге невоље:
"Јест дошао Усо Арапине
"Под Солуна у поље широко,
"Од Солуна иште заточника,
"Да изиђе њему на мејдана;
"У Солуну не има јунака,
"Да изиђе њему на мејдана;
"А кад виђе црни Арапине,
"Он удари порез на Солуна:
"Све на двора по дебела овна,
"По фуруну љеба бијелога,
"И по товар црвенике вина,
"И по кондир жежене ракије,
"И по двадест жутијех дуката,
"И по једну лијепу ђевојку,
"Ја ђевојку, ја невјесту младу;
"Сав је Солун порез изредио,
"Редак дође на твоје дворове:
"Ти не имаш брата никаквога,
"Да саставља порез Арапину,
"Но смо јадне саме састављале,
"И ми јесмо порез саставиле,
"Ал' га нико однијети нема,
"Јер га Арап приватити неће

"Без Јелице баш твоје сестрице;
 "А чу ли ме, болестан Дојчине,
 "Ја не могу љубит' Арапина,
 "Чу ли брате, за живота твога."
 Таде рече болани Дојчине:
 "Хеј Солуне, огњем сагорео!
 "Ђе у тебе не има јунака,
 "Да изиђе Арапу на мејдан,
 "Но ми не би умријети с миром.
 Па дозива љубу Анђелију:
 "Анђелија, моја вјерна љубо!
 "Јел' ми јоште у животу доро?"
 Проговара љуба Анђелија:
 "Господару, болестан Дојчине!
 "Јесте тебе доро у животу,
 "И добро сам угојила дора."
 Тад' бесједи болани Дојчине:
 "Анђелија, моја вјерна љубо!
 "Иди узми дора дебелога,
 "Те га води моме побратиму,
 "Побратиму Петру налбантину,
 "Да ми кује вересијом дора,
 "Хоћу исти Арапу на мејдан,
 "Хоћу исти, ако доћи не ћу."
 Једнак њега љуба послушала,
 Она узе дора дебелога,
 Одведе га Петру налбантину,
 Кад је виђе Перо налбантине,
 Још је њојзи био говорио:
 "Снахо моја, танка Анђелија!
 "Зар је мене побро преминуо,
 "Те ти водиш дора на продају?"
 Ја говори дилбер-Анђелија:
 "Мој ђевере, налбантине Перо!
 "Није тебе побро преминуо,
 "Но се тебе побро поздравио.
 "Да му кујеш вересијом дора,
 "Да он иде Арапу на мејдан;
 "Кад се врати, да ти потков плати"
 Проговара налбантине Перо:
 "Анђелија, моја снахо мила!
 "Ја не кујем коње вересијом;
 "Да ми дадеш твоје оке чарне,
 "Да их љубим, док се побро врати
 "И док мене потковицу плати."
 Анђелија љута и проклета,
 Она плану, како ватра жива,
 Па одведе некована дора,
 Те доведе болесну Дојчину.

доро, дорат - коњ
тамнориђе, мрке
длаке

налбантин – ковач

аламанка - сабља
кована у Немачкој

јолдаш - сапутник,
друг

кавга - свађа

јаглук - везена
марама

Вели њојзи болани Дојчине:
 "Анђелија, моја вјерна љубо!
 "Јел' ми побро дора потковао?"
 Писну Анђа, како љута гуја:
 "Господару, болани Дојчине!
 "Бог убио твога побратима!
 "Он не кује коња вересијом,
 "Но он иште моје очи црне,
 "Да их љуби, док му потков платиш;
 "Ја не могу налбанте љубити,
 "Та, Дојчине, за живота твога."
 Кад то чуо болестан Дојчине,
 Он говори вијерници љуби:
 "Анђелија, моја вјерна љубо!
 "Оседлај ми дора дебелога,
 "Изнеси ми копље убојито."
 Па дозивље сестрицу Јелицу:
 "О Јелица, моја мила сејо!
 "Донеси ми једну крпу платна,
 "Утегни ме, селе, од бедара,
 "Од бедара до витих ребара,
 "Да се моје кости не размину,
 "Не размину кости мимо кости."
 Хитро су га обје послушале:
 Љуба седла дебела дората,
 И износи копље убојито;
 А сеја је доносила платно,
 Утегоше болана Дојчина
 Од бедард до витих ребара,
 Припасаше сабљу Аламанку,
 Приведоше дора од мејдана,
 Турише га дору на рамена,
 Додаше му копље убојито,
 Познаде га доро од мејдана,
 Па му оде силан поиграват.
 Окрену га Дојчин низ чаршију,
 Колико му силан подиграва,
 Из калдрме искаче камење.
 Ал' говоре Солунски трговци:
 "Вала Богу! вала јединоме!
 "Од како је Дојчин преминуо,
 "Није бољи јунак проишао
 "Кроз Солуна града бијелога,
 "Ни бољега коња пројахао."
 Оде Дојчин у поље широко
 Ка шатору црна Арапина.
 Кад га виђе црни Арапине,
 Од страха је на ноге скочио,
 Па говори црни Арапине:

"Ој Дојчине, да те Бог убије!

Таман Арап на врата Солунска,

"Јоште ли си, море, у животу?
 "Ходи, јолдаш, да пијемо вино,
 "А прођи се кавге и ђавола,
 "Џаба тебе порез од Солуна."
 Ал' говори болани Дојчине:
 "Изиђ' курво, црни Арапине!
 "Изађи ми на мејдан јуначки,
 "Да јуначки мејдан дијелимо,
 "А ласно је пити рујно вино
 "И љубити Солунске ђевојке"
 Вели њему црни Арапине:
 "Богом брате, војвода Дојчине!
 "Ти се прођи кавге и ђавола,
 "Но одјаши да пијемо вино,
 "Џаба тебе порез од Солуна,
 "И ѓаба ти Солунске ђевојке;
 "Кунем ти се Богом истинијем,
 "Да ти овђе никад доћи не ћу."
 Кад то виђе болестан Дојчине,
 Ђе му Арап изићи не смије,
 Он нагони дебела дорина,
 На његова бијела шатора,
 На копљу му шатор претурио.
 Кад да видиш чуда под шатором!
 Под шатором триест ђевојака,
 Међу њима црни Арапине.
 Ја кад виђе црни Арапине,
 Ђе га с' Дојчин оканити не ће,
 Он се вати вранцу на рамена,
 А у руку копље убојито;
 Изиђоше у поље широко,
 Наљутише коње од мејдана.
 Проговара болесан Дојчине:
 "Удри курво, црни Арапине,
 "Удри прије да ти жао није."
 Баци копље црни Арапине,
 Да удари болесна Дојчина,
 Ал' се доро боју научио,
 Клече доро до зелене траве,
 Високо га хопље претурило,
 Те удара у земљицу црну,
 Пола копља у земљу нагнао,
 А пола се одломило било,
 Кад то виђе црни Арапине,
 Плећи даде бијежати стаде,
 Право бјежи к бијелу Солуну,
 А за њиме болани Дојчине.

мермер-чаршија - трг
 поплочан каменом

ложница - спаваћа
 соба

Повређена осећања и јуначка част уливају снажну вољу Дојчину, јунаку на самрти. У опремању за бој сложено му помажу верна жена и сестра. Он устаје и кажњава насилника Арапина и нечасног побратима, те тако ослобађа породицу и Град Солун тешких намета. Дојчин односи физичку и моралну победу и потом се враћа својој болести, смрти и животу у песми и легенди. Радња је прожета драмским елементима и баладичним тоновима.

Народни певач:
 неки трговац из Босне

Вукова збирка
 јуначких песама,
 II, 78

А стиже га болани Дојчине,
 Па потеже копље убојито,
 Прикова га Солуну за врата,
 Па поводи сабљу Аламанку,
 Те Арапу одсијече главу,
 Па на сабљи главу дохитио,
 Арадове очи извадио,
 Очи зави у танка јаглука,
 Баци главу у зелену траву.
 Па он оде тамо уз чаршију,
 Кад је био побратиму своме,
 Побратиму Петру налбантину,
 Он дозивље свога побратима:
 "Изиђ', побро да ти потков платим,
 "Што си мене коња потковао,
 "Потковао вересијом дора."
 Проговара Перо налбантине:
 "Побратиме, болани Дојчине!
 "Нијесам ти дора потковао:
 "Ја се, брате, мало нашалио,
 "Анђелија љута и проклета,
 "Она плану, како ватра жива,
 "Па одведе некована дора."
 Њему вели болесан Дојчине:
 "Изиђ' амо, да ти потков платим."
 Он изиђе пред свога дућана,
 Ману сабљом болани Дојчине,
 Налбантину одсијече главу,
 Па на сабљи главу дохитио,
 Извадио очи налбантину,
 Очи зави у јаглука танка,
 Главу баци на мермер-чаршију,
 Право оде двору бијеломе,
 Пред двором је дора одсједнуо,
 Па он сједе на меку ложницу,
 Па извади очи Арапове,
 Те их баци својој милој сеји:
 "Ето, селе, очи Арапове,
 "Нека знадеш, да их љубит' нећеш,
 "Селе моја, за живота мога."
 Па извади очи налбантове,
 Те их даје љуби Анђелији:
 "Нај ти, Анђо, очи налбантове,
 "Нека знадеш, да их љубит' нећеш,
 "Љубо моја, за живота мога."
 То изусту, а душу испусти.